

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1900, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om utsträckning af tiden för de värnpligtiges öfningar.

Uti en inom Första Kammaren af herr *Fr. Ridderbjelke* väckt motion har föreslagits, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag om ändring af nu gällande värnpligtslag på så sätt, att öfningarna börja ett år tidigare och utsträckas till 112 dagar, fördelade på tre år, jemte utredning af de ökade kostnaderna för ifrågavarande längre öfningar.

Till stöd för denna framställning har motionären anført följande:

Den tiden vore längesedan förbi, då man ansåge gevärsexercisen och de formella manövrerna på det släta öfningsfältet vara det viktigaste vid trupp utbildningen. Genom de långskjutande eldvapnen och det röksvaga krutets införande hade krigskonsten i många afseenden ändrats. Soldatens utbildning måste i följd häraf i väsentlig mån vara olika mot i äldre tider.

Det vore under rekryt utbildningen, som grunden lades för soldatens duglighet, men dock kunde dervid endast den enskildes och små afdelningars åligganden inöfvas. Men för en härs krigsduglighet fordrades samarbete mellan större olika truppförband, deras förflyttning under marsch och under strid samt öfning i den för den nyare krigföringen så betydelsefulla bevakningstjensten. Likaså inlärdes väl grunderna för skjutskicklighet af rekryten, men vanan att skjuta under strid och den verkliga elldisciplinen erhöles först genom öfningar i större truppförband och sådana upprepande tid efter tid.

En tillfredsställande utbildning af rekryten vore icke nog, utan det vore af lika stor vikt, att soldatens utbildning fortsattes och vidare utvecklades genom upprepade repetitions- och tillämpningsöfningar, der vana erhöles att röra sig i större truppförband, att utstå fältlivets strapatser samt tillfällen gifves för inlärandet af bevaknings- och rekognosceringstjensten, sådan den förekomme i fält. För en härs krigsduglighet vore det af den största betydelse, att tillämpningsöfningar i tillräcklig utsträckning förekomme under fredsöfningarna.

Genom den år 1892 utsträckta värnpligten hade den svenska beväringssoldaten fått en betydligt större öfning än i äldre tider, men i jemförelse med soldatutbildningen i de flesta europeiska länder vore den dock hos oss obetydlig och långt ifrån tillfredsställande. Men om än det svenska folket ej ville, att dess söner skulle underkasta sig en ettårig rekrytutbildning med derpå följande tre års tillämpnings- och repetitionsöfningar, så måste man dock ordna de värnpligtiges öfningar på ett sådant sätt, att de i möjligaste mån blefve tillfredsställande.

För att nå detta mål måste den indelta armén bibehållas, hvarigenom de unga beväringssoldaterna hade stamsoldaterna att lita sig till, hvilka, genom sin längre och under flera år fortsatta utbildning, förskaffat sig egenskaper, som beväringssoldaterna ej kunnat bibringas i tillräcklig grad, nemligen vana att med lugn och säkerhet röra sig under olika förhållanden samt fullkomlig elddisciplin, egenskaper, som endast inlärdes genom upprepade tillämpningsöfningar.

Under nuvarande förhållanden skulle den svenska härens krigsduglighet i afsevärd grad ökas, om öfningstiden utsträcktes till 112 dagar med fördelning af öfningarna på följande sätt:

1:a året rekrytutbildning under	68	dagar
2:a repetitionsöfningar	»	22 »
3:e »	»	22 »

Summa 112 dagar.

Den svenske ynglingens kropp vore åtminstone i våra dagar så utvecklad, att värnpligtsöfningarna väl kunde börja ett år tidigare, hvarigenom de äfven med här ofvan föreslagna öfningstider vore fullgjorda under det år beväringssoldaten fyllt 22 år. Att våra ynglingar vid tjugu års ålder och derunder vore mogna för soldatutbildning, hade man dagligen tillfälle se vid volontärskolorna och de värfvade regementena.

Innan den värnpligtige fullgjort föreskrifna exercisöfningar, hade han i vanliga fall stor svårighet att skaffa sig stadigvarande arbete eller fast plats, och därför vore det af icke ringa vikt, att värnpligtsöfningarna finge

fullgöras vid så tidig ålder som möjligt, på det att de ej länge måtte hindra den myndige mannen att få fast och stadigvarande anställning på den bana eller i det yrke, hvaråt han egnat sig. Ur moralisk och social synpunkt förtjenade detta väl beaktas. Mången yngling blefve under de år värnpligtsöfningarna skulle fullgöras, till följd deraf att han ej kunde binda sig vid ett arbete under hela året, van vid löst arbete på olika platser, der detta lättast och bäst erbjödes, och vid ett vagabondlif, som för honom kunde vara menligt under hela hans kommande lif.

Förr än värnpligtsöfningarna vore fullgjorda, kunde svårigen eget hem bildas och giftermål ingås, och då det ur social synpunkt måste anses vara lyckligt, att mannen blefve i tillfälle dertill vid unga år, vore det fördelaktigt, att värnpligtsöfningarna så tidigt som möjligt finge fullgöras och ej lägga hinder i vägen för bildandet af det egna hemmet.

Genom att öka värnpligtsöfningarne med 22 dagar under 3:e året blefve de visserligen endast en femtedel längre, än hvad de nu vore. Detta kunde tyckas vara en ringa ökning af utbildningstiden, men då under det tredje året tillämpningsöfningar, som nu blott förekomme under ett år, finge upprepas och ytterligare inläras, så borde resultatet blifva jmförelsevis godt, ty det vore de upprepade årliga öfningarna, emellan hvilka lärdomarna smältes, som gjorde soldaten, och vore det genom dem, såsom förut framhållits, som han erhöle säkerhet, lugn, stadga och vana att sköta sig såväl ensam som i ledet.

Den föreslagna ändringen af värnpligtsöfningarna skulle slutligen medföra långt mindre kostnader för staten, än om fullständig värnpligt med en årsläng rekrytutbildning infördes. Till följd af vintertjenstgöring skulle det nemligen blifva nödvändigt att uppföra en mängd dyrbara kaserner för de värnpligtiges inhysande, hvilket ej erfordrades, så länge deras utbildning blott förekomme sommartiden, då baracker, redan uppförda på mötesplatserna, vore fullt lämpliga bostäder.

Det borde äfven förtjena beaktas, att den långa vinterutbildningen blefve relativt dyrare än utbildning sommartiden, ej allenast för den längre tiden, utan ock till följd deraf, att militäröfningar på ett mera tillfredsställande sätt utfördes under sommaren.

Det sammansatta stats- och lagutskottet, som till förberedande behandling förehaft detta ärende, har inhemtat, att till nästkommande års Riksdag lär kunna förväntas en kongl. proposition om ny härordning. Under sådana

förhållanden har utskottet ansett sig icke böra ingå i närmare pröfning af nu föreliggande förslag, och hemställer alltså,

att herr Ridderbjelkes nu ifrågavarande motion icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 27 april 1900.

På det sammansatta utskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.